

Початкова школа i сучасність

№4(8) квітень
2015

**Проведення батьківських зборів
у третьому класі**

ПЕРЕДПЛАТНИЙ
ІДІКС 86516

**Додавання та віднімання чисел
частинами. Побудова чотирикутника**
Урок математики, 1 клас

Свято Букварника
Сценарій свята, 1 клас

Світле свято Великодня
Виховний захід, 3 клас

Концерт до Дня матері
Сценарій свята

Мандрівка Мовною країною
Гра-квест

ВИДАВНИЦТВО
«БІЛІЙ ТИГР»

Проведення батьківських зборів у третьому класі

Світлана МАРТИНЕНКО, завідувач кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін, доктор педагогічних наук, професор Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

Стати батьком дуже легко...
Бути батьком, навпаки, дуже важко.

В. Буш

Ми продовжуємо рубрику «Проведення батьківських зборів у початковій школі», присвячену розгляду актуальних проблем взаємодії педагогів і батьків учнів. У цьому номері журналу подаємо методику проведення батьківських зборів у третьому класі.

ПЕРШІ ЗБОРИ СПІЛКУВАННЯ В РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ ДИТИНИ Завдання зборів

1. Визначити значення спілкування для дітей і дорослих.
2. Розглянути проблеми, встановлені під час анкетування дітей з проблемою. Провести обговорення за зборів.

Питання для обговорення

- Спілкування і його роль у житті людини.
- Спілкування дитини в сім'ї. Результати цього процесу для дорослих і дітей.

Хід зборів

I. Анкетування батьків (на початку зборів проводить учитель-класовод).

Доцільно провести анкетування батьків на початку зборів. Із цією метою пропонуємо діагностичну методику для визначення взаєморозуміння батьків і дітей.

Інструкція. Для об'єктивності результатів дослідження Вам потрібно відповісти на запитання. Бажано не користуватися часто проміжними відповідями, на зразок: «невпевнений», «дещо середнє», «важко сказати», а відповідати на запропоновані запитання по черзі, нічого не пропускаючи. Безперечно, деякі запитання можуть здаватись Вам занадто особистісними, але будьте впевнені в тому, що відповіді не будуть оприлюднені. Анкетування має конфіденційний характер, тому відповідайте широко та відверто.

Запитання анкети

1. Чи вважаєте Ви, що у Вашій сім'ї є взаєморозуміння з дітьми?
2. Чи говорять з Вами діти про шкільні справи, чи радяться в особистих справах?
3. Чи цікавляться діти Вашою роботою?
4. Чи знаєте Ви друзів своїх дітей?
5. Чи бувають вони у Вас вдома?
6. Чи беруть діти участь у домашніх справах?
7. Чи перевіряєте Ви, як вони готують уроки?
8. Чи є у Вас спільні заняття та інтереси?

9. Чи беруть участь діти у підготовці до свят?
10. Чи люблять діти, щоб Ви були з ними під час дитячих свят, чи хочуть проводити їх без дорослих?
11. Чи обговорюєте Ви з дітьми прочитані книги?
12. Чи буваєте Ви разом з дітьми в театрах, музеях, на концертах?
13. Чи берете Ви участь разом з дітьми в прогулянках, походах?
14. Чи проводите відпустку разом із дітьми чи ні?

Оброблення отриманих результатів

Кожну стверджувальну відповідь оцініть в 2 бали. Якщо відповідь виражається словами «частково», «іноді» – 1 бал, відповідь «ні» – 0. Підрахуйте, скільки балів Ви набрали.

Інтерпретація результатів

Якщо більше 20 балів – Ваші стосунки з дітьми можна вважати майже ідеальними.

Якщо від 10 до 20 балів – можна оцінювати як задовільні, але недостатньо всебічні, подумайте, в чому вони мають бути поглиблена та доповнена.

Якщо менше 10 балів – Ваші стосунки з дітьми задовільні, необхідно терміново вирішувати, яким чином їх поліпшити.

II. Вступне слово вчителя.

Людина не може існувати сама по собі. Все її життя пов'язане з різними людьми, серед яких найважливіша роль належить батькам. Завдяки підтримці й турботі яких діти вчаться ходити, говорити, писати, читати, робити вибір і приймати рішення. Для дитини родина – це цілий світ у якому вона живе, робить відкриття, вчиться любити, радіти, співпрацювати. Розвиток дитини значною мірою залежить від добробуту і мікроклімату в сім'ї, а не лише від певних методів виховання. І якщо театр починається з вішалки, то всі негаразди (або, навпаки, успіхи) розпочинаються з батьків, із сім'ї, як, власне, і саме життя. Надзвичайно важливу роль у тому, як складаються стосунки батьків і дітей відіграє спілкування.

Хочу розповісти Вам притчу «**Найважливіша частина моого дня**».

Один із багатьох днів.

– Поглянь, мамо! – вигукнула семирічна.

Зараз, зараз! – сказала заклопотано жінка, маючи купу справ, що очікували на неї вдома.

Потім була вечера, перегляд телепередач, купання, телефонні розмови, аж прийшов час, коли треба було лягати спати.

– Марто, вже час іти в ліжечко! – і дівчинка побігла до своєї кімнати.

Мама вже падала від утоми, але ще знайшла в собі сили, щоб помолитися разом із донечкою, поцілувала її, поправила ковдру.

Дівчинка невдоволено насупилась:

– Але ж уранці у тебе знову не буде часу! – запротестувала.

– Знайду час, не хвилюйся, – відказала мати, обережно обороняючись.

– Добраніч! – додала і рішуче вийшла з кімнати.

Та все ж не змогла забути сумних очей дитини. Ти-хесенько повернулась до дівчинки. У маленькій дитячій руці помітила клаптики паперу. Наблизилася і обережно розтулила долоньку. Дівчинка подерла на дрібнесенські шматки велике червоне серце із написаним на ньому віршем, що мав називу: «Чому я люблю свою маму». Жінка старанно зібрала всі клаптики і обережно намагалася скласти пошматованій листок. Врешті змогла прочитати:

«Чому я люблю маму.

Навіть якщо багато працюєш

І мусиш вирішувати тисячу справ,

Завжди знаходиш час побавитись зі мною.

Люблю тебе, мамо, бо я –

Найважливіша частина твого дня!»

Ці слова глибоко зворушили жінку. За 10 хвилин вона знову прийшла до дитячої кімнати, тримаючи тацю з двома чашками гарячого шоколаду і двома шматками торта. Лагідно погладила пухеньку щічку Марти.

– Що трапилося? – запитала здивовано дівчинка.

– Це для тебе, тому що ти найважливіша частина моего дня!

Дівчинка усміхнулась, і трохи надпивши з горнятка, знову заснула.

III. Обмін думками за темою батьківських зборів.

IV. Аналіз результатів діагностування.

V. Обговорення нагальних питань.

– Які труднощі Ви відчуваєте у спілкуванні з дітьми?

– Як доцільно хвалити, заохочувати дітей?

– Чи потрібно застосовувати покарання?

– Як підібрати потрібні слова, щоб достукатися до дитини?

VI. Виконання вправи батьками «Як правильно?».

Дитина написала вірші.

Неправильно буде похвала: «Для твого віку – це непогані вірші».

Правильна похвала: «Я дуже зворушена твоїм віршем» або «Твій вірш мене надзвичайно зворушив».

Можливий висновок, який зробить дитина: «Добре, що я вмію писати вірші».

Дитина вимила посуд.

Неправильно буде похвала: «Ти зробив це краще, ніж...».

Правильна похвала: «Велике спасибі, ти вимив сьогодні весь посуд» або «Я вдячна тобі за вимитий посуд».

Можливий висновок, який зробить дитина: «Я допоміг мамі».

Дитина прибрала на письмовому столі.

Неправильно буде похвала: «Ти просто молодець!».

Правильна похвала: «Дякую, що ти протер свій письмовий стіл. Він тепер сяє, як новий!».

Можливий висновок, який зробить дитина: «Я добре попрацював, мою роботу оцінили».

Для того щоб краще розібратися в способах виховання дитини, варто звернути увагу на те, коли і як ми схвалюємо та критикуємо її.

Необхідно розрізняти похвалу від заохочення чи похвалу від схвалення.

У похвалі є завжди елемент оцінки: «Молодець, ти просто геній!», «Ти в нас найгарніша (здібна, розумна)!», «Ти такий хороший!».

У чому недоліки оцінки?

По-перше, коли батьки часто хвалять, дитина швидко починає розуміти: де похвала, там і догана. В одних випадках її можуть похвалити, в інших – засудити.

По-друге, дитина може стати залежною від похвали, очікувати її. («А чому ти мене сьогодні не похвалила?»). Нарешті, дитина може запідозрити, що ви нещирі, тобто хвалите її з огляду на своє бажання, настрій.

Як не потрібно хвалити?

– Похвала має властивість наркотиків: ще й ще! І якщо було багато і стало менше або взагалі не стало, у дитини може виникнути стан непотрібності, самотності і, можливо, страждання.

– Не можна хвалити за те, що досягнуто не своєю працею (фізично, розумовою, душевною).

– Якщо дитина не заслужила, не долала труднощів, немає за що хвалити.

– Похвали потребує кожна дитина, у кожної є своя норма похвали, ця норма завжди змінюється і її треба знати.

– Якщо дитина ослаблена, травмована фізично чи душевно, хваліть її кожного дня.

– Увага! Дуже важливо! Похваліть дитину зранку, якомога раніше! І похвала на ніч (або поцілунок) теж не зашкодяТЬ...

Інколи виникають ситуації, коли дитину треба покритикувати. Це потрібно робити також розумно.

VII. Виконання вправи батьками «А як би Ви сказали?».

Дитина розбила тарілку.

– Ваші дії, реакція на подію. (Висловлювання батьків).

Краще було б сказати так: «Тарілка легко розбивається. Хто б міг подумати, що від цієї посудини буде стільки скалок!»

Дитина повернулася з прогулянки без рукавички.

– Ваші дії, реакція на подію. (Висловлювання батьків).

Краще було б сказати так: «Я бачу, ти загубив рукавичку. Шкода, адже вона коштує грошей. Сумно, що й казати, хоча це не трагедія!»

VIII. Рекомендації батькам щодо запровадження правил спілкування дітей з рідними.

Правила спілкування для дітей

1. Прокинувся – привітайся з рідними.
2. Не забувай дякувати рідним за послуги і сам їм прислужитися.
3. Не примушуй хвилюватися за себе. Повідомляй, куди йдеш і коли повернешся.
4. Будь чесним і ввічливим з кожним із рідних тобі людей.
5. Завжди з усіма будь чесним, поважай інших.
6. Роби так, щоб рідні відчували радість спілкування з тобою, гордість за твої вчинки, твою поведінку.
7. Стався до інших так, як ти хочеш, щоб ставились до тебе.

ДРУГІ ЗБОРИ ОБОВ'ЯЗКИ ДИТИНИ В СІМ'Ї Завдання зборів

1. Ознайомити батьків із обов'язками дитини в сім'ї.
2. Визначити роль батьків у вихованні працьовитості дитини.

Питання для обговорення

- Праця та її значення в житті дитини.
- Особистий приклад батьків у розвитку працездатності та працьовитості дитини.

Хід зборів

I. Анкетування батьків.

За кілька днів до проведення батьківських зборів, на нашу думку, вчителеві початкової школи необхідно провести анкетування батьків. Із цією метою пропонуємо орієнтовні запитання анкети, які допоможуть педагогу отримати відомості про ставлення учнів та їхніх батьків до виконання дитиною певних обов'язків до праці. Листки з відповідями вчитель аналізує та використовує під час підготовки до проведення зборів.

Питання для анкетування

1. Чи має Ваша дитина обов'язки в сім'ї?
2. Які саме обов'язки виконує Ваша дитина?
3. Чи любить Ваша дитина працювати?
4. Що саме вона любить робити?
5. Чи вміє дитина виконувати роботу самостійно чи з Вашою допомогою?
6. Як довго може працювати Ваша дитина?
7. Як виконує вона роботу: захоплено чи неохоче?

II. Вступне слово педагога.

Правильне виховання неможливо уявити як виховання поза працею. Праця завжди була основою людського життя, його благополуччя. Перше, що Ви маєте розуміти, – наскільки підготовлена Ваша дитина до участі в трудовому житті. Саме від цього залежатиме її добробут і матеріальна забезпеченість у майбутньому. За допомогою праці формуються високі моральні якості: відповідальність, готовність до взаємодопомоги. Людина, що намагається на кожному кроці ухилитися від роботи, байдуже спостерігає, як інші працюють,

користується результатами чужої праці, є аморальною. І, навпаки, спільні трудові зусилля, робота в колективі, взаємодопомога формують гармонійні людські стосунки. Вони полягають не лише в тому, що дитина віддає свої зусилля суспільству, а й у тому, що від інших вона очікує того ж. Було б неправильно вважати, що в праці розвиваються лише м'язи та інші фізичні якості. Основна користь праці полягає у психічному та духовному розвитку людини.

Необхідно зазначити також ще одну обставину. Праця не лише має велике суспільно-виробниче значення, а й важливу роль в особистому житті людини. У трудовому вихованні важливо пам'ятати: перед дитиною мають ставитись посильні завдання і не обов'язково на короткий термін, вони можуть мати тривалий характер. Важливо надавати синові чи доньці певну свободу у виборі засобів. І вони обов'язково повинні нести певну відповідальність за результат та якість виконаної роботи. Чим складнішим, цікавішим і відповідальнішим буде трудове завдання, тим більш ефективним воно буде в педагогічному відношенні. Багато батьків, на жаль, не враховують цієї обставини й доручають дітям виконання того чи іншого завдання, поділивши його на багато дрібних трудових задач.

Розподіляючи обов'язки, необхідно завжди враховувати, що діти навчаються в школі, а, отже, значна частина їхнього часу відводиться на виконання домашніх завдань. Ви маєте обережно підказувати, як краще виконати ту чи іншу роботу.

Дитина має вміти виконувати і такі види роботи, які не викликають у неї особливого інтересу або здаються зйовими та нудними. Взагалі вона має усвідомити, що вирішальним моментом у трудовому зусиллі є не інтерес, а його корисність і необхідність. Ви маєте формувати в дитині вміння терпляче, без вередування виконувати навіть неприємну для неї роботу.

В тому випадку, коли інтерес недостатній, щоб викликати у сина або доньки бажання попрацювати, доцільнішим буде метод прохання. Прохання є найефективнішим способом звернення, але не варто зловживати ним. Форму прохання варто обирати у тих випадках, коли Ви добре знаєте, що дитина із задоволенням його виконає. Якщо ж у Вас є сумніви в цьому, використуйте форму звичайного доручення, спокійного, впевненого, ділового. Якщо і в цьому випадку не буде результату, тоді необхідно вдатися до примусу. Примус може бути різним – від простого повторення до повторення різкого та вимогливого, але в будь-якому випадку ніколи не треба вдаватися до фізичного примусу, бо він викликає у дитини відразу до трудового завдання і не приносить користі.

III. Обговорення результатів аналізу відповідей батьків на запитання анкети.

IV. Дискусія.

1. Обговорення нагальних питань.

1. Ви даєте дитині доручення, Вам потрібна її допомога, а вона відмовляється. Що в такому випадку робити?

2. Як вчинити, якщо дитина не звертає на Ваші зауваження жодної уваги.

2. Коментар учителя, обговорення.

Не робіть за дітей те, що вони можуть зробити самі. Нехай все перепробують, навчаться на власних помилках. Потрібно, щоб діти брали участь у сімейних нарадах, якомога раніше привчалися робити щось для інших, особливо те, що в них добре виходить.

Коли ми хвалимо дитину, то дякуємо їй за те, що вона зробила, чого досягла сама. Пам'ятайте, кожна похвала має бути обґрутованою і широю.

Варто менше вимагати від дитини і частіше прохати її: «Ти не міг би...», «Може зробиш...», «Мені буде пріємно, коли ти...». Постійна критика шкодить їй, бо вона аж ніяк не є доказом батьківської любові. Кожного дня даруйте дитині приємні слова підтримки, заохочення, схвалення, ласки, що свідчимуть про любов до неї.

V. Рекомендації батькам.

1. Кожного дня привчайте своїх дітей до праці. Підберіть їм декілька доручень і терпляче вимагайте їх виконання.

2. Радійте успіхам дитини, заохочуйте її трудові починання.

3. Ніколи не карайте дітей працею.

4. Обов'язково розповідайте дітям про свої успіхи на роботі.

5. Не залишайте поза увагою розповідь сина чи доньки про шкільні справи. Вислуховуйте їх до кінця.

6. Сприяйте участі дитини у трудових справах, які проводяться у класі, школі.

7. Намагайтесь самі надавати класу та школі посильну допомогу, яка позитивно впливатиме на дитину.

8. Пам'ятайте, вчитель – ваш спільник у трудовому вихованні дитини. Радьтесь із ним, підтримуйте його авторитет.

ТРЕТИ ЗБОРИ УЯВА ТА ФАНТАЗІЯ В ЖИТТІ ДИТИНИ

Завдання зборів

1. Визначити важливість уяви в загальному й естетичному розвитку дитини.

2. Допомогти батькам розвивати творчі здібності своїх дітей.

Питання для обговорення

– Уява в житті людини.

– Уява в розвитку естетичної культури дитини (зустріч батьків із учителями музики, малювання, педагогами музичної школи та фахівцями, які працюють у галузі інших видів мистецтв).

Хід зборів

I. Анкетування батьків.

Доцільно провести анкетування батьків на початку зборів. Із цією метою пропонуємо орієнтовні запитання анкети, які допоможуть учителю початкової школи отримати відомості про те, як ставляться батьки до розвитку фантазії учнів.

Орієнтовні запитання анкети

1. Чи вміє Ваша дитина фантазувати та мріяти?

2. Чи любить Ваша дитина перевтілюватись?

3. Чи стимулюється в сім'ї бажання дитини виявляти фантазію, вигадку (написання віршів, поздоровлень до свята, ведення щоденників, прикрашання будинку тощо)?

II. Виступ вчителя-класовода за результатами анкетування.

Педагог розглядає проблеми уяви та фантазії в житті дитини, повідомляє дані аналізу анкетування, проведенного серед батьків до зборів. Результати анкетування вчитель застосовує в подальшій роботі з класом.

III. Обмін досвідом між батьками.

Застосовуючи матеріали спеціальної літератури та результати анкетування батьків за темою зборів, проведених заздалегідь, учитель організує активний батьківський обмін досвідом і дає рекомендації на основі власного педагогічного досвіду.

IV. Виступи представників творчих професій (музикантів, художників, акторів тощо).

Консультації з запрошеними гостями бажано організувати для батьків після зборів.

ЧЕТВЕРТИ ЗБОРИ ПІДСУМКИ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Проводяться традиційно за результатами навчально-виховного процесу.

Важаємо, що вчитель початкової школи має порадити батькам, як доцільніше організувати відпочинок дітей влітку.

Поради для батьків

Шановні батьки! Варто пам'ятати, що літні канікули для дітей – це можливість набратися нових сил, оздоровитися, закріпити набуті в школі знання і використовувати їх у домашніх умовах. Практичний психолог рекомендує Вам дотримуватись таких основних порад на канікулах:

– організуйте для дитини правильний розпорядок дня (режим) і дотримуйтесь його впродовж кожного дня;

– сприяйте щоденному активному відпочинку на свіжому повітрі;

– постійно говоріть з дитиною (контролюйте вимову та правильність слів);

– спостерігайте за поведінкою дитини, якщо у неї виникають труднощі, допомагайте їх вирішувати, підтримуйте;

– заведіть на літо окремий щоденник «Мої враження» і допомагайте дитині щоденно записувати 2-3 реченні про проведений день;

– намагайтесь постійно перебувати з нею, поважайте дитину як особистість.